

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Libellus Sodalitatis: Hoc Est: Christianarum Institutionum Libri quinque

Coster, Franciscus

Antverpiæ, 1587

10 Explicatio mysteriorum sacrificij Missæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46553](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46553)

EXPLICATIO MYSTERIO-

rum sacrificij *Missæ.*

MISSÆ sacrificium, est repræsentatio sacrificij à Christo Iesu in cruce peracti; in qua idem Christus, qui solus seipsum obtulit in ara crucis, per verâ sanguinis effusionem & mortem, hic per sacerdotem tanquam ministrū, seipsum offert Deo Patri, sine sanguinis effusione & vera morte, sed per vtriusq. repræsentationem. Ideoq. sacerdos personam gerit Christi patientis, & tota Missæ actio Dominicam passionem refert.

De sacris vestibus sacerdotalibus.

SEx sunt, quibus sacerdos sacrificans induitur: *Amictus, Alba, Cingulum, Manipulus, Stola, Casula*: quæ duplicem habent significationem: quarum altera refertur ad Christi personam, altera ad conditionem sacerdotis. Quod ad Christi personam attinet, *Amictus*, qui caput tegit, significat velamē faciei Domini impositū: *Alba*, vellem illā, qua Herodes Christum irrisit. *Cingulum, Manipulus, & Stola*, varia vincula, quibus Christum ligarunt diuersi iudices, Iudæi & Gentiles, Pōtifices & prophani, partim in horto, partim ad columnā, partim in diuersis itineribus. Sinistra manus gestat *Manipulū*: quia ex intima dilectione cordis, quod in sinistra parte est hominis, Christus ista omnia pertulit. *Casula* significat purpureum indumentum, quo fuit indutus in domo Pilati, Quibusdā in locis assuuntur quinq. parti-

parti-

particulæ Amictui & Albę, quę referūt quinq; Christi vulnera. *Tonsura* tametsi non sit vestis, significat tamen Christi spineam Coronam.

Ad mores sacerdotis ista referuntur, vt sacerdos intelligat, qualem se debeat exhibere, in tanti sacrificij administratione. *Amictus*, quo caput velat, significat cogitationē rerum cęlestium, æternęq; salutis, qua protectus de nulla re externa cogitet. Ideoq; imponens sibi dicit: *Impone Domine capiti meo galeã salutis*, ad expugnandos omnes diabolicos incurfus; omnes scilicet tentationes, & importunas cogitationes. *Alba* significat internã iustitiã, & externum operum candorem, quo sacerdos totus debet esse contactus. Latitudo & longitudo, significat bonorum operum copiã. *Cingulum*, quod Albam eleuat, est castitas & puritas in omni sacerdotis actione; vt nihil carnale, sensuale, aut quouis modo impurũ sese immisceat. *Manipulus* in brachio sinistro, est pœnitentia, quę nō timore seruii, sed vero amore filiali est peragenda. *Stola* significat magnũ desideriũ coniunctionis cum Deo, quã coniunctionem per peccatum primorum parentum amisimus. Ac proinde crux stola formatur in pectore, vt si necdum per gloriã Christo coniungi possimus, saltem nunquã ex corde nostro deleatur passionis eius memoria. *Casula* significat perfectam obedientiam, quę consistit in charitate Dei & proximi. Hęc virtus quia est nobilissima, sed difficillima, idcirco ex nobilissimo panno casula conficitur in-

texta

textâ cruce, quam cum Christo gestemus. *Panniculi*, qui eiusdem cû Casula coloris, Amictui & Albæ, ad caput, manus, & pedes adhærent; significant omnia in nobis ex Charitate proficisci debere: intentiones, quæ per caput: opera, quæ per manus: affectiones, quæ per pedes designantur. *Tonsura* duo significat: *Primò*, vt sacerdos res istas perituras pro nihilo ducat, iisq. non adhæreat, sed Dominum habens pro parte seu portione suæ hæreditatis, cælestia sola desideret. *Secundò*, vt quasi Regē sese agnoscens, passionibus omnibus suis imperet ac dominetur.

De ipsa Missæ actione.

Missæ ceremoniæ multa significant: nos tamen contenti erimus hac breui explanatione, vt omnes ad Dominicam passionem referamus.

Sacerdos itaq. ante pedes Altaris profunda inclinatione peccata sua cõfitens, representat Christū in horto, assumptis totius humani generis peccatis, vt pro iis satisfaceret, Deum patrem orantem. Quæ ad dextrū Altaris cornu aguntur, vbi prophetiæ legi solent; significant ea, quæ in domibus Iudæorū, nēpe Pontificum Annæ & Caiphæ perpeffus est Dominus. Locus Euangelij ad Aquilonem, vnde venit omne malū, refert Prætorium Pilati Gentilis, aliorumq. Ethnicorum conatus, à quibus passus est Christus. Nam Lucifer seu diabolus, qui volebat ad Aquilonē transferre sedem suā, & esse similis altissimo, præcipuè ab Ethnicis

E nicis

nicis colebatur. Hostia sacra dum eleuatur, significat Christum in cruce sublatum: sicut calix cum Dominico sanguine, sanguinem, qui de cruce ex vulneribus dimanauit? Crux facius super hostiam, tam antè quàm post cōsecrationem formata, varios, & occultos dolores Christi, tam in arbore crucis, quàm in ipsa crucis gestatione, ac crucifixione acceptos. Oratio Dominica, quæ septē petitionibus constat; septem verba, quæ ad nostrā salutem in cruce locutus est Dominus: Fractio hostiæ in duas partes; separationē animæ à corpore; quæ anima ad inferos descendit, sicut pars vna in patenam deponitur. Atq; vt ab altera, quæ adhuc digitis super calicē tenetur, particula vna exigua tollitur, quæ in calicem iniicitur: ita post mortem est Domino latus apertū, vnde ex intimo corde sanguis ad reliquū sanguinem in terrā defluxit. Deponitur verò pars altera in patenam: quia Christi Corpus de cruce depositū est. Et quia per Domini mortem data est illi omnis potestas in cælo & in terra, & pax inter Deū & homines cōposita: hinc est, quod sacerdos, qui toto canone hæc tenus egit cum Deo Patre, statim post hostiæ fractionem alloquatur Christum, pacē ab eo petens toti Ecclesie, quā nobis sua passione promeruit. Sumptio sacramenti, significat sepulturam. Nos enim, qui terra sumus, gestare in nobis debemus Dñicum corpus, vt illud postea per mutatos nostros mores in nobis resurgat, dū aliam vitam, viuendiq; rationē in omnibus viribus

corporis & animi assumimus. Liber ad dextrū cornu rursū defertur: quia mortuo Domino nec dum conuenerunt Iudæi, sed partim petitis custodibus à Pilato, iisque corruptis, partim Christianorum persecutione, Christi gloriam obscurare conati sunt. Sed in fine sacerdos redit ad Aquilonē, Euangelij lectione ibi finem impositurus Missæ officio: quia relictis Iudæis, translata est prædicatio, gratiaque Euangelij ad Gentes.

CAPVT XI.

MODVS UTILITER AVDIENDI
di verbum Dei.

QUIA per prædicationem verbi diuini, vniuersus orbis fidem Christi accepit, certissimum est in verbo Dei, magnam inesse vim, ad animos cōmouendos, si nullus obex obiciatur. *Virtus animi Dei est, in Rom. 1. salutem omni credenti.* Sed sicut liquores pro cōditiōe vasis suscipiuntur & retinentur; nam si vas sit corruptum, minus purum erit vinum, quod infunditur; si capex sit, pl^o vini recipiet; si plenum rimarum, aut nō probè obturatum, effluet vinū, vel vis vini deperibit: ita pro cōditiōe auditoris frequenter sese habet verbū Dei, quod percipitur. Modus igitur cum utilitate audiendi concionem erit iste. 1, Vt ad templū veniens nō ita te habeas, atq. accedens ad rem prophanam, sed tanquam auditurus Deum ipsum per suum ministrū tibi loquentem. 2, Ingressus in templum, Deū ante om-